

INOVATYVI KAIMO TURIZMO SVEIKATINGUMO PLĖTRA KLAIPĖDOS REGIONE

Šarūnas Banevičius

Asist. Klaipėdos universitetas. Minijos g. 153. 93185. Klaipėda. Lietuva.

E-mail sbanevicius07@gmail.com

Stebint ir nagrinėjant pastarojo dešimtmečio ES ir Lietuvos kaimiškoje erdvėje vykstančius netradicinę žemės ūkio veikla užsiimančių subjektų ekonominius procesus, žymiausi pokyčiai pasitebimi kaimo turizmo versle. Todėl pastaruoju metu vis daugiau dėmesio kreipiamas moksliniams tyrimams, skirtiems atskleisti kaimo turizmo plėtros kryptis ir valdymo priemones. *Straipsnio tikslas* – išanalizuoti Lietuvos inovatyvaus kaimo turizmo plėtros regioninę politiką, sveikatingumo plėtros galimybes ir numatyti plėtros įdiegimo valdymo priemones. Straipsnyje pateikta mokslinės, statistinės literatūros kaimo turizmo plėtros klausimais analizė. *Tyrimo metu* buvo taikomas pusiau standartizuotas interviu su Klaipėdos raj. turizmo tarybos vadovais ir specialistais. Pokalbiai nebuvo griežtai formalizuojami, todėl pokalbio atmosfera buvo laisva ir produktyvi. Išanalizuoti pasiūlymai Klaipėdos regiono turizmo plėtrai ir valdymui, išnagrinėtos sveikatingumo plėtros galimybių priemonės ir trukdžiai bei numatyta inovacinė kaimo turizmo plėtros koncepcija regioninio turizmo tvariai gerovei užtikrinti.

Raktiniai žodžiai: kaimo turizmo plėtra, sveikatos turizmas, sveikatingumas, valdymas.

JEL kodai: I31; I38

1. Įvadas

Kaimo turizmas Europos šalyse organizuotai plėtojamas daugiau nei 40 metų. Kaimo vietovės yra gyvybiškai svarbios Europos Sąjungai (ES), nes jos apima beveik 91proc. teritorijos ir turi daugiau kaip 59proc. gyventojų (European Commission, 2016). Ypač daug dėmesio šiam verslui skiriama pastaruosius 20 metų. Lietuvoje aktyvi kaimo turizmo plėtra prasidėjo XX a. devintojo dešimtmečio antrojoje pusėje. Oficialiai kaimo turizmo verslas rinkos pagrindais pradėtas plėtoti 1998 m., įsigaliojus LR turizmo įstatymui ir minimaliems kaimo turizmo teikiamų apgyvendinimo paslaugų reikalavimams bei patentų šiai veiklai išdavimo tvarkai (Damulienė, 2012; Stumbryte, 2013). Kaimo turizmas tampa ypatingai aktualus, kai Lietuva tapo ES nare. Kaimo turizmas daro veiksmingą įtaką plėtrai Lietuvoje, kai jis imamas vystyti kaip nauja verslo šaka. Kaimo turizmo verslas skatina: nuolatinį kaimo gyventojų tobulėjimą, socialinį aktyvumą, regioninę ūkinę-ekonominę ir inovacinę plėtrą.

Copyright © 2017 The Author. Published by Aleksandras Stulginskis University, Lithuanian Institute of Agrarian Economics. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 (CC BY-NC 4.0) license, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited. The material cannot be used for commercial purposes.

Aktualumas. Kaimo turizmo sodybos iki šiol neretai, kaip teigia V. Gražulis ir B. Žuromskaitė (2011) tapatinamos su vakarėlių, šeimos bei firmų švenčių rengimo vieta. Paskutiniu metu dedamos nemažos pastangos pakeisti šį požiūrį – kaimo sodybos turistams pamažu tampa ramaus poilsio objektu. Pasirinkta nagrinėti tema yra aktuali šiandienos gyvenime, nes dauguma šeimų atsisuka į šeimos gyvenimo vertybes, sveikatingumo puoselėjimą, pajautą vienybės ir individualių poreikių tenkinimą. Vis daugiau yra keliaujama ir pramogaujama kaimo turizmo sodybose. Lietuva yra ne išimtis, ji įdomi savo kultūrine – istorine pažintimi ir paslaugų pasiūlos įvairove. Sparčiausiai augantis turizmo paslaugų sektorius Lietuvoje yra kaimo turizmas, 2016 m., palyginti su 2015 m., kaimo turizmo sodybose ilsėjosi 4,8 proc. daugiau turistų. Vidutinė poilsio kaimo turizmo sodyboje trukmė buvo 1,91 nakvynė (Lietuvos statistikos departamentas, 2017). Didėjant paklausai, kyla ir daugėja iššūkių bei poreikių atnaujinti kaimo turizmo siūlomų paslaugų įvairovę.

Sveikatos turizmas yra vienas iš sparčiausiai augančių pasaulio turizmo segmentų. Akcentuojant Pasaulio sveikatos turizmo kongreso (GWTC), sveikatos turizmo rinka sudaro apie 0,5 trln. \$, t. y. 14 proc. pasaulinio turizmo pajamų (3,2 trilijono dolerių) (atskleidžia naujas tyrimas "Wellness tourism", 2013 m.). Prognozuojama, kad sveikatos turizmas vidutiniškai turi galimybę augti 9,9 proc. kasmet per ateinančius penkerius metus – beveik dvigubai daugiau nei kiti turizmo segmentai. 2017 m. sveikatos (sveikatinimo ir sveikatingumo) turizmas pasiekė 678,5 mlrd. JAV dolerių arba 16 proc. visų turizmo pajamų. Sveikatingumo turizmas apima 11,7 mln. darbo vietų visame pasaulyje (Romanova, 2016; UNWTO, 2016).

Pasak Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (2010), išsivysčiusiose šalyse ilgėja gyventojų vidutinis amžius, todėl daugėja žmonių, turinčių daugiau laisvo laiko kelionėms ir galinčių didesnę dalį pajamų skirti turizmui, o ne pirmojo būtinumo išlaidoms. Prognozuojama, kad: 2020 m. trečdalis Japonijos ir Vokietijos gyventojų bus vyresni nei 60 m.; 2020 m. daugiau nei ¼ Prancūzijos, Pietų Korėjos ir Jungtinės Karalystės gyventojų bus vyresni nei 60 m.; JAV gyventojai taip pat sensta, nors ir ne taip sparčiai kaip Europoje; Kinijoje šiuo metu gyvena 11 proc. žmonių, kurių amžius viršija 60 m., tačiau numatoma, kad 2050 m. senyvo amžiaus žmonių skaičius išaugs iki 30 proc.

Pasak G. M. Korres (2008) sėkminga inovacija turizmo sektoriuje yra ta, kuri naudinga ir turizmo įmonei konkuruojančioje rinkoje geba padidinti viso turizmo produkto vertę. E. Vaškaitis ir A. Armaitienė (2013) akcentuoja turizmo organizacijų bendradarbiavimo (tinklaveikos) svarbą kuriant inovacinius pasiūlymus turistui. K. Barkauskienė ir V. Barkauskas (2012) teigia, jog šalies turizmo rinkos plėtra priklauso nuo tokių veiksnių kaip turizmo išteklių patrauklumas, išskirtinumas, turizmo produktų ir paslaugų kokybė.

Problema. Kokios galimos inovatyvios kaimo turizmo plėtros priemonės Klaipėdos regione?

Objektas – kaimo turizmo inovatyvi plėtra Klaipėdos regione.

Tikslas – išanalizuoti Lietuvos inovatyvaus kaimo turizmo plėtros regioninę politiką, sveikatingumo plėtros galimybes ir numatyti plėtros valdymo priemones.

Tyrimo metodika. Atlikta mokslinės, statistinės literatūros, kaimo turizmo plėtros klausimais analizė. Tyrimo metu buvo taikoma pusiau standartizuotas interviu su Klaipėdos rajono turizmo tarybos vadovais ir specialistais. Pokalbiai nebuvo griežtai formalizuojami, todėl pokalbio atmosfera buvo laisva ir produktyvi. Išanalizuoti pasiūlymai Klaipėdos regiono plėtrai ir valdymui, išnagrinėtos sveikatingumo plėtros galimybių priemonės ir trukdžiai bei numatyta inovacinė kaimo turizmo plėtros koncepcija regioninio turizmo tvariai gerovei užtikrinti.

2. Kaimo turizmo tyrimo rezultatai Klaipėdos regione

Europos turizmo sektoriaus konkurencingumui didinti Europos Komisija rekomenduoja: siūlyti įvairesnių turizmo paslaugų; naudoti naujoves ir informacines technologijas (IT) turizme; tobulinti profesinius įgūdžius; ilginti turizmo sezoną; skatinti tarpvalstybines iniciatyvas turizme (maršrutai, dviračių trasos ir kita); skatinti tausaus ir kokybiško turizmo vystymąsi (European Commission..., 2014). Veiksmingam turizmo sektoriaus konkurencingumui užtikrinti, tikslinga būtų išanalizuoti turizmo sistemos elementus ir jų tarpusavio ryšius (1 lentelė) bei jų komunikaciją ir grįžtamojo ryšio užtikrinimą sąveikaujant su aplinka, t.y. partneriais, tiekėjais, žiniasklaida, žiniasklaidos atstovais, klientais ir kitomis visuomenės grupėmis (Baud-Bovy, Lawson, 2002).

1 lentelė. Turizmo sistemos elementai ir jų sąsajos

Esami ir potencialūs turistai	Vietos gyventojai, dirbantys turizmo sektoriuje	Kelionių agentūros ir organizatoriai	Skatinimas: vykdytojai; finansavimas	Turizmo ištekliai ir infrastruktūra
Visuomenės organizacijos: planavimas; infrastruktūra; finansai	Transporto valdytojai (turistinėje vietovėje ir iki jos)	Turizmo infrastruktūros savininkai ir operatoriai	Viešasis ir privatus turizmo paslaugų sektorius	Naudos iš turizmo negaunantys vietos gyventojai

Vienas iš daugelio skirtingų turizmo rinkos sektorių, kartu sudarančių bendrą turizmo rinką, yra kaimo turizmas. Kaimo turizmo verslas daro dvejopą įtaką – teigiamą ir neigiamą – kaimo ekonomikai, kultūrai, socialinei ir gamtinei aplinkai. Šios turizmo rūšies vystymas gerina gyventojų gyvenimo kokybę, skatina kultūrinio paveldo tausojimą, socialinių vertybių kūrimą, žinių ir savišvietos poreikio augimą, senųjų tradicijų atgaivinimą. Tai ypač tinkama ekonominė veikla, suteikianti galimybę racionaliai panaudoti nederlingą kaimo vietovių erdvę, skatinti verslumo iniciatyvas, pritraukti daugiau investicijų į regionus, gerinti infrastruktūrą (nauji transporto keliai). Kita vertus, pernelyg išvystytas kaimo turizmo verslas gali sukelti ir nemažai neigiamų pasekmių, tokių kaip natūralaus kraštovaizdžio unikalumo sumažinimas, kultūrinio identiteto silpnėjimas. Todėl čia labai svarbu užtikrinti darnų ir subalansuotą plėtojimą, žmogaus ir gamtos santykių harmonizavimą. Kiekvienas regionas

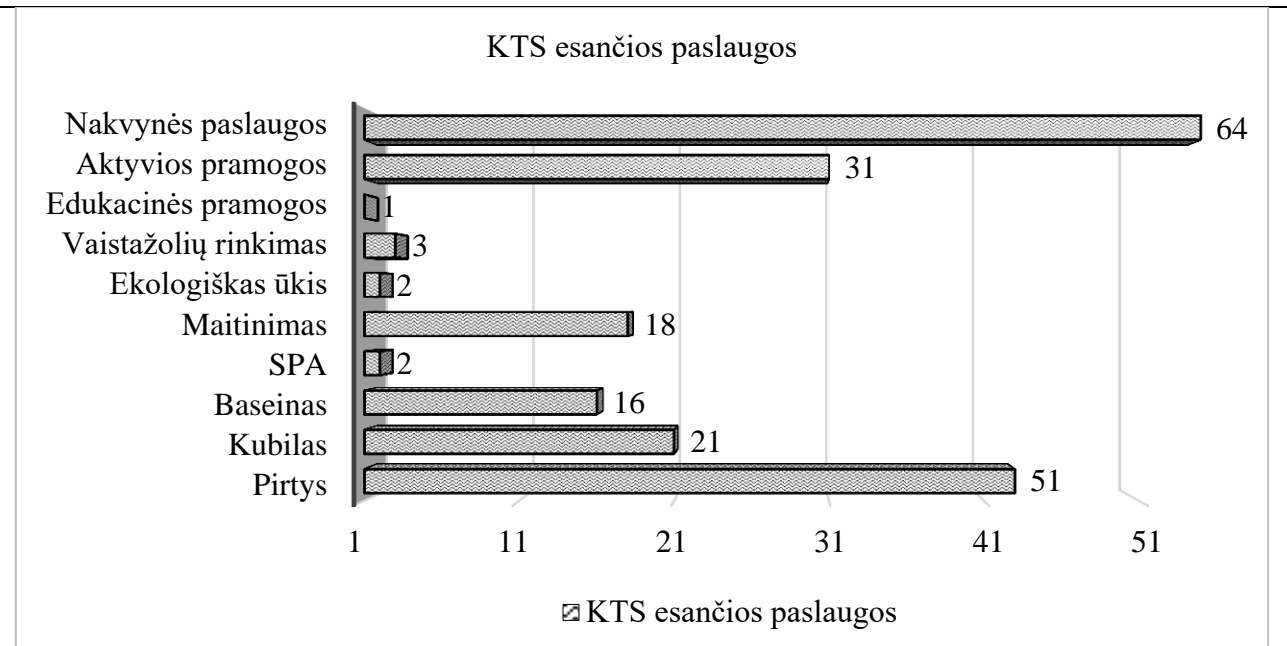
turi vis kitas kaimo turizmo plėtojimo tradicijas bei ypatumus. Skiriasi ne tik šio verslo veiklos pradžia, jo vaidmuo kiekvienos šalies ekonomikoje, tačiau ir turistams siūlomų apgyvendinimo, maitinimo, laisvalaikio praleidimo paslaugų galimybės, aplinkos specifiškumas (Juknys, 2012; Mikalauskas, 2015).

Dėl kaimo turizmo paslaugų kompleksiskumo neįmanoma vienareikšmiškai aiškinti sąvoką – kaimo turizmas, kuri paprastai yra analizuojama siauresniąja ir platesniąja prasme. Siauresniąja prasme kaimo turizmas apibrėžiamas kaip turizmas neurbanizuotoje teritorijoje, kur žmonės užsiima įvairia veikla, tačiau pirmiausia žemės ūkiu. Platesniąja prasme kaimo turizmas apima visas turistines veiklas kaimo vietovėje: medžioklė, žvejyba, jodinėjimas, gamtos tyrinėjimas, irklavimas, SPA, apgyvendinimas, žemės ūkis ir kitos tradicinės veiklos, įsiliejimas į kaimo gyvenimą. Kaimo turizmas čia yra veiksminga priemonė norint išsaugoti kultūros paveldo vertybes, gerinti ekologinę būklę, saugoti gamtos grožį ir užtikrinti tvarų augimą ir sveiką gyvenimą (Žalys, 2006). Kaimo turizmo sodybų (KTS) lankomumas pateiktas 2 lentelėje (Lietuvos statistikos departamentas, 2016).

2 lentelė. Turistų ir jų nakvynių skaičius KTS pagal apskritis

Apskritis	Turistų skaičius, tūkst.				Nakvynių skaičius, tūkst.				KTS skaičius			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Iš viso Lietuvoje	275,8	310,4	303,3	318,0	525,8	590,8	579,9	605,9	620	662	655	661
Kauno	49,7	45,8	48,5	48,2	84,7	78,9	79,4	85,3	68	69	75	75
Klaipėdos	20,5	26,5	26,2	29,8	38,6	48,6	51,0	60,6	56	62	64	64
Utenos	47,6	46,0	42,1	41,0	101,7	100,1	98,6	99,8	184	176	171	169
Vilniaus	63,3	85,7	85,4	87,2	125,4	166,1	163,0	161,5	110	129	125	126

Nagrinėjant 2 lentelėje pateiktus duomenis, matome, kad Klaipėdos regionas neužima lyderio pozicijų. Nors šis regionas turi unikalų geografinį pranašumą – yra įsikūręs prie Baltijos jūros, Kuršių marių ir keliolikos ežerų. Taip pat turi gerai išvystytą transporto infrastruktūrą, šį regioną galima pasiekti automobiliu, lėktuvu, laivu ar traukiniu. Tačiau plačiau apžvelgiant ir išsamiau nagrinėjant šiame regione įsikūrusių kaimo turizmo sodybų siūlomų paslaugų asortimentą (žr. 1 pav.) matome, kad tai gana mažas ir atitinkamai šalies mastu jis tampa nekonkurencingas, kaip pavyzdžiui, lyginant su Utenos apskritimi, kuri gali priimti turistus į 169 KTS (Klaipėda 64) ir sulaukti iki 2 kartų didesnio turistų skaičiaus (Klaipėdos rajono turizmo informacijos centras, 2016).

1 pav. Klaipėdos apskrityje veikiančios 64 (2016 m.) KTS siūlo šias paslaugas

Klaipėdos regione, kaip matyti 1 pav., tik keletas veikiančių KTS gali pasiūlyti: edukacinių pramogų, SPA paslaugų, vaistažolių rinkimo ir kt., o sveikatingumo paslaugos neplėtojamoms, kurios šiuo metu pasaulyje klesti. Preliminariai paskaičiuota, kad 2012 m. sveikatinimo ir sveikatingumo paslaugų paklausa augo nuo 25 proc. iki 35 proc. (Medical Tourism Statistics, 2013).

Ši susidariusi situacija, kai tik minimali KTS dalis geba pasiūlyti patrauklias paslaugas, netolimoje ateityje gali nepatenkinti Klaipėdos regionu susidomėjusių turistų poreikių. Atvykstančių turistų srautas remiantis Jungtinių Tautų Pasaulinės turizmo organizacijos (PTO) pateiktomis prognozėmis ir vizija iki 2020 m., Europos turizmo rinkos dalis pasaulyje turėtų mažėti nuo 57,8 proc. iki 47 proc., tačiau tarptautinio turizmo vidutinis augimo tempas išsilaikys apie 3,1 proc. ir 2020 m. Europoje planuojama sulaukti apie 717 mln. turistų, įtraukiant ir KTS poreikius tenkinančius turistus (UNWTO, 2016). Atvykstantys turistai iki 3 kartų patiria daugiau išlaidų už vietinius turistus (žr. 3 lentelę), todėl KTS sugeneruoja daugiau pajamų (Klaipėdos turizmo ir kultūros informacijos centras, 2015).

3 lentelė. Turistų išlaidos Klaipėdos regione, EUR (2015 m.)

Šalys	Lietuva	Vokietija	Rusija	Latvija	Lenkija	Baltarusija
Turistų skaičius, tūkst. žm.	276,432	50,130	45,101	17,245	8,880	7,767
Pagal regionus nakvynių skaičius, vnt.	3,65	5,7	6,5	10,3	7,8	8,6
Vid. dienos išlaidos, Eur.	39,32	72,95	66,28	17,84	43,51	41,96
Vid. kelionės išlaidos Eur.	143,54	415,84	430,84	183,73	339,41	360,84
Iš viso išlaidų, mln. Eur.	39,68	20,85	19,43	3,17	3,01	2,8
Iš viso proc.	44,61	23,4	21,8	3,56	3,38	3,14

Pritraukiant kuo daugiau užsienio turistų KTS galėtų uždirbti daugiau pelno, kurį būtų galima investuoti į regiono plėtrą: paslaugų asortimento atnaujinimą ir veiklos diversifikavimą; infrastruktūros modernizavimą, užtikrinant gamtinės aplinkos tausojimą. Taigi Klaipėdos regionas, autoriaus nuomone, turi ir gali judėti darniu sveikatingumo keliu.

Atlikus Vilniaus, Kauno, Klaipėdos miesto ir Klaipėdos rajono turizmo plėtros planų iki 2020 m. analizę, manyčiau, kad kaimo turizmo darnią plėtrą ir regionų patrauklumą padidintų šios siūlomos priemonės: produkto / paslaugos gerinimas ir diversifikavimas; veiklos sinergija – KTS glaudesnis tarpusavio bendravimas (kooperacija ir paslaugų diversifikavimas dviejų ir daugiau KTS derinimas (pritraukiant edukacines ir kultūrinės keliones); turizmo rinkos diversifikavimas; keturis sezonus veikiančių kurortų plėtra ir naujų įtraukimas; paslaugos kainų įvairinimas ir atsakingas bei tikslingas pajamų valdymas ir paskirstymas; vykdoma įvairaus turizmo paslaugų plėtra – nacionalinis ir vietinis autentiškas kulinarinis paveldas; paukščių stebėjimas; ekoturizmas, medicinos turizmas, kuris apima: sveikatinimą (Health and Medical tourism), t. y. gydymą, ir sveikatingumą (Wellness tourism) – prevenciją, t. y.: sveikamityba, aktyvus laisvalaikis, sportas, joga, SPA procedūros.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis (2015), kasmet ligoninėse gydomas kas ketvirtas šalies gyventojas. Nuo 2006 metų ligoninėse gydytų ligonių skaičius vis augo ir vidutiniškai siekė per 750 tūkst. žmonių, 2010 The Work Foundation atlikta analizė parodė, kad pagrindinė priežastis dėl kurios pažeidžiamos darbo dienos yra kaulų – raumenų ligos, dėl šios priežasties per metus Lietuvai ir jos piliečiams kainuoja 0,52 mlrd. €ur. Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO angl. World Health Organization, 2016) teigimu, sergamumo priežastis yra skirtingų veiksnių kompleksas, veikiantis vienu metu: pasyvus gyvenimo būdas ir nuolat mažėjantis fizinis aktyvumas, žalingi įpročiai, nesveika ir nesaikinga mityba, didėjantis antsvoris ir nutukimas, nuolat spartėjantis gyvenimo tempas, lydimas psichologinės įtampos ar streso. Dėl pagausėjusių ligų daugelio žmonių poreikis rūpintis sveikata yra gerokai išaugęs ir neturint galimybių lankytis sanatorijose dėl sąlyginai aukštų aptarnavimo kainų, todėl paslaugų, padedančių išsaugoti ir stiprinti sveikatą bei supažindinant su inovacinėmis sveikatingumo programomis KTS paklausa vis didėja.

A. Skurvydas (2006) išskyrė veiksnius lemiančius sveikatą ir gyvenimo trukmę (žr. 2 pav.).

2 pav. Sveikatą ir gyvenimo trukmę lemiantys veiksniai

Kaip matyti iš 2 pav., net 50 proc. sveikata ir gyvenimo trukmę lemia gyvenimo būdas ir paties žmogaus elgesys. Taigi žmogus sąmoningai rinkdamasis sportą, fiziškai aktyvias pramogas gali daryti reikšmingą įtaką savo sveikatai bei pagerinti savo gyvenimo kokybę. Fiziškai aktyvi gyvensena, sportavimas laisvalaikiu yra žinomi kaip fizinį pajėgumą, savijautą gerinantys ir sveikata stiprinantys veiksniai (Kubiliūtė, 2013).

Kaip pažymi G. Černiauskas (2011), sveika visuomenė laikoma išsivysčiusia ir sektina, todėl žmonių sveikatinimas turėtų būti prioritetas tiek valstybės, tiek ir regionų bei namų ūkių mastu. Sveikata daro įtaką daugybei Lietuvos gyvenimo ir ūkinės veiklos sričių.

Lietuvos turizmo plėtros prioritetas – sveikatingumo ir reabilitacijos veikla. Vertinant gausius Lietuvos gydomuosius ir rekreacinius išteklius, gali būti patenkinti ne tik didžiuliai sveikatingumo paslaugų, bet ir kaimo turizmo plėtros poreikiai.

Gerinant Lietuvos ekonominę, socialinę-kultūrinę ir aplinkosauginę padėtį bei jos įvaizdį, tikslinga sukurti puikias sąlygas žmonių sveikatingumui. Kaip iššūkis ir akcentuota sistema priimama Pasaulyje paplitusi ir reikalaujanti inovacijų bei žinoma nuo neatmenamų laikų kai posakis: „Sveikata – brangiausias žmogaus turtas“. Tam tikslui aktualu tobulinti kaimo turizmo sritį plečiant sveikatingumo galimybes. Lietuvos turizmo plėtros programa (2014) numatoma, jog šiuo metu turi būti pradėta aktyviai plėtojama – turizmo, infrastruktūros ir žmogiškieji ištekliai yra nepakankamai veiksmingai panaudojami. Viena iš problemų, stabdančių sveikatos turizmo plėtrą šalyje – vykdomosios valdžios ir vietos savivaldos tarpusavio nekomunikavimas sukeliantis spragas įstatyminėje ir normatyvinėje bazėje. Šis turizmas turi būti plėtojamas panaudojant visus esamus natūraliuosius gamtos išteklius, esančius kaimo turizmo vietovėje, maksimaliai juos panaudojant ir kuriant naujas sveikatingumo paslaugų rūšis ir rekreacines vietas.

3. Išvados

1. Didinant paslaugų asortimentą KTS ir darant Klaipėdos regioną patrauklesnę vietos ir užsienio turistui, jis turi būti matomas ir pristatomas ne tik Lietuvoje, bet ir tarptautinėje arenoje. Tai padėtų pasiekti šios priemonės: dalyvavimas parodose ir renginiuose (masiniai, teminiai, ekskursijos); soc. tinklai: Facebook, Twitter, Instagram, Youtube; internetinių svetainių ir mobiliųjų aplikacijų kūrimas; organizuojami pažintiniai turai: žurnalistams ir kelionių organizatoriams; vaizdo klipai: filmai (vaizdiniai, teminiai, virtualios realybės) ir kt.

2. Tikslingai siekiant, kad Klaipėdos regionas ir jame esančios kaimo turizmo sodybos veiktų kaip integruota sistema ir vystytųsi darnios plėtros keliu, planavimo procese tikslinga parengti bendrą vietovės strategiją, numatant Klaipėdos regiono viziją, tikslus ir uždavinius, užtikrinant grįžtamosios kontrolės mechanizmą. Šiam procesui įgyvendinti rekomenduojam sukurti oficialų KTS tinklą (pritraukiant sveikatinimo paslaugas teikiančias organizacijas, mokslo bendruomenę) – kuris yra grindžiamas dalyvių susitarimais. Šio tinklo tikslas – kurti ir plėtoti įvairias KTS paslaugas. Atsiradę tinklai įforminami sutartimis, teisės aktais, sutartiniais

memorandumais, bendrais susitarimais, todėl jų dalyvių santykiai, funkcijos, atsakomybė yra aiškiai apibrėžti.

Literatūra

- Barkauskienė, K., Barkauskas, V. (2012). Kauno regiono gyventojų turizmo produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai // *Economics and Management*. Nr. 17(3): 936–943. – <https://doi.org/10.5755/j01.em.17.3.2118>.
- Baud-Bovy, M., Lawson, F. (2002). *Tourism and Recreation Handbook of Planning and Design*. – Oxford: Architectural Press. 287 p.
- Černiauskas, G. (2011). Sveikatinimo plėtros prognozavimas naudojant sveikatinimo veiksnių ir konvergencijos modelius // *Sveikatos politika ir valdymas*. Nr. 1(3): 27–36.
- Damulienė, A. (2012). Europos Sąjungos finansinė parama kaimo turizmui: teorinis ir praktinis aspektai // *Socialinių mokslų studijos*. Nr. 4 (1): 125–138.
- Ekonominės konsultacijos ir tyrimai. (2011). *Klaipėdos rajono turizmo plėtros iki 2020 metų planas*. – Vilnius: UAB „Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“. 65 p.
- European Commision. 2014. *Tourism statistics 2014 edition*. – <http://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home> [11 08 2017].
- European Commision. 2015. *Tourism statistics 2015 edition*. – <http://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home> [11 08 2017].
- European Commision. 2016. *Tourism statistics 2016 edition*. – <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/4031688/7735573/KS-02-15-874-EN-N.pdf> [11 08 2017].
- Gražulis, V., Žuromskaitė, B. (2011). Lietuvos kaimas: ar turistui pakanka motyvų jį rinktis? // *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos*. Nr. 4 (24): 135–147.
- Juknys, R. (2012). *Aplinka ir vystymasis*. – Kaunas: VDU. 261 p.
- Kubiliūtė, D., Vaškaitis, E. (2013). Fiziškai aktyvių pramogų konkurencingumas sveikatingumo turizmo kontekste . – <http://activetrips.lt/fiziskai-aktyviu-pramogu-konkurencingumas-sveikatingumo-turizmo-kontekste/> [2017 07 29].
- Korres, G. M. (2008). The role of innovation activities in tourism and regional growth in Europe // *Tourismos: an international multidisciplinary journal of tourism*. No. 1 (3): 135–152.
- Kauno miesto savivaldybės tarybos 2016 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. T–90. *Kauno miesto turizmo rinkodaros 2015–2020 metų planas*. – Kaunas, 2015. 188 p.
- Lietuvos statistikos departamentas, 2016. – <https://osp.stat.gov.lt/informaciniai-pranesimai?articleId=4962073> [2017 08 06].
- Lietuvos Respublikos vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 238 patvirtinta *Lietuvos turizmo plėtros 2014–2020 metų programa*. 2014. – <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/5a333640af3511e39b958c81fb177d0b> [06 08 2017].
- Mikalauskiene, A., Mikalauskas, I. (2015). Darnaus vystymosi problemos ir jų sprendimai Lietuvoje. – Vilniaus universitetas, Aleksandro Stulginskio Universitetas. 380 p.
- Romanova, G., Vetitnev, A., Dimanche, F. (2016). Health and wellness tourism . – <https://www.researchgate.net/publication/302140629> [11 08 2017].
- Stumbryte, L., Tupėnaitė, L. (2013). Kaimo turizmo plėtros politika ir plėtros galimybės Lietuvoje // *Science – Future of Lithuania*. Nr. 16: 1–5.
- Skurvydas, A., Mickevičienė, D., Motiejūnaitė, K. (2006) *Fizinis aktyvumas ir moksleivių sveikatos stiprinimas*. Studijų knyga. – Kaunas: LKKA. 138 p.
- Turizmo plėtros institutas. (2015). *Klaipėdos miesto turizmo rinkodaros ir komunikacijos 2016–2020 m. strategija*. – Klaipėda: VšĮ „Turizmo plėtros institutas“. 67 p.
- UNWTO Tourism Highlights. 2016 Edition. – <http://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284418145> [13 08 2017].

Utenos rajono savivaldybės tarybos 2016 m. vasario 18 d. sprendimu Nr. TS-46. Utenos rajono turizmo rinkodaros ir plėtros strategija 2016–2020 m. – Utena. 92 p.

Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gegužės 7 d. sprendimu Nr. T3. Vilniaus rajono savivaldybės turizmo rinkodaros strategija ir veiksmų planas 2016–2022 m. – Vilnius. 37 p.

World Health Organization. 2016. World health statistics. – apps.who.int/iris/bitstream/10665/206498/1/9789241565264_eng.pdf [13 08 2017].

Žalys, L., Žalienė, I., Iždonaitė, I. (2006). Lietuvos kaimo turizmo charakteristika ir plėtros politika // *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos*. Nr. 2 (7): 180–188.

INNOVATIVE RURAL HEALTH TOURISM DEVELOPMENT IN REGION OF KLAIPĖDA

Šarūnas Banevičius
Klaipėda University

Summary

By observing and analysing the economic processes taking place in the EU and Lithuanian rural areas in the last decade in non-traditional agricultural activities, the most significant changes are visible in rural tourism business. Therefore, recently more and more attention is paid to research designed to expose rural tourism development direction and management measures. The aim of the article is to analyse the regional policy of the development of innovative rural tourism in Lithuania, the possibilities for health development and to provide development management measures. The article was devoted to the analysis of scientific, statistical literature and rural tourism development issues. During the survey semi-standardized interviews were conducted with the heads and specialists of the Klaipėda district. The conversations were not strictly formalized, therefore the atmosphere of the conversation was free and productive. The analysis of the proposals for the development and management of the Klaipėda region, the possibilities and obstacles to the development of health development were analysed, and the innovative concept of rural tourism development for ensuring the sustainable prosperity of regional tourism was analysed.

Keywords: rural tourism development, health tourism, wellness, management.

JEL Codes: I31; I38.